

ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಶಾಲೆಯನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ : ಕವಿತಾ ಸಿಂಗ್

ಮನೀಶ್ ಕಿಶೋರ್

ಕವಿತಾ ಸಿಂಗ್

ಜೈ ಪುರದ ಸಾಂಗಾನೇರ್ ಬ್ಲಾಕ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆ ಭಾಟ್‌ವಾಲಾದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕವಿತಾ ಸಿಂಗ್ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ಶಾಲೆಯು ಭೌತಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ, ಕಡಿಮೆ ದಾಖಲಾತಿ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಾತಾವರಣದೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಸವಾಲುಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಅವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ, ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 'ರೀಡಿಂಗ್ ಕಾರ್ನರ್' ಅನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ, ಸಮುದಾಯ, ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ನೆರವಿನಿಂದ ಉತ್ತಮ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಾತಾವರಣ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರು ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಶಾಲೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆದು, ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಸಹ-ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಈ ಪಯಣದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಲು, ಮನೀಶ್ ಕಿಶೋರ್ ಅವರು ಕವಿತಾ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಾತುಕತೆಯ ಆಯ್ದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ:

ಮನೀಶ್: ನೀವು ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿಯಾಗಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ನಿಮ್ಮ ಆದ್ಯತೆಗಳು ಯಾವುದಾಗಿದ್ದವು? ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಿರಿ?

ಕವಿತಾ: ಆರಂಭದಲ್ಲಿ, ಶಾಲೆಯ ನೈಜ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲುಗಳು ಇದ್ದವು - ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ: ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಪೂರೈಕೆಯ ಸಮಸ್ಯೆ, ಶಿಥಿಲಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಟ್ಟಡ ಮುಂತಾದ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ; ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಕ್ರಮೇಣ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಲಾ ದಾಖಲಾತಿ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾತಿ 105ರಿಂದ ಕೇವಲ 70ಕ್ಕೆ ಕುಸಿದಿತ್ತು. ಇದು ಒಂದು ಕಳವಳಕಾರಿ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು.

ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ಸಿಬ್ಬಂದಿಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ, ಜಂಟಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು. ದಾನಿಯೊಬ್ಬರ ನೆರವಿನಿಂದ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿಗಾಗಿ ಬೋರ್ ಕೊರೆಸಲಾಯಿತು. ನಿರಂತರ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಲೈನ್‌ಮನ್ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಇದು ಶಾಲೆಯ ಭೌತಿಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿತು.

ದಾಖಲಾತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು, ಪೋಷಕರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಏಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು

ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯಿತು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಆತಂಕದಿಂದ ಅವರು ಚಿಂತಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಬೋಧನೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಸುಧಾರಿಸಲಾಗುವುದು ಎಂಬ ಭರವಸೆ ನೀಡಿದವು. ಈ ಸಲುವಾಗಿ ಅವರು ಶಾಲೆಗಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯವನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದವು.

ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಂವಾದ, ಅವರ ನಿಯತ ಹಾಜರಾತಿ, ಉತ್ತಮ ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ವಾತಾವರಣವು ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಹರಿಸಿದರು. ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಪೋಷಕರ ವಿಶ್ವಾಸ ಕ್ರಮೇಣ ಮರಳಿತು. ಇಂದು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ದಾಖಲಾತಿ 70ರಿಂದ 142ಕ್ಕೆ ಏರಿತು.

ಮನೀಶ್: ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವ-ಕಲಿಸುವ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ನೀವು ಯಾವ ಉಪಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರಿ?

ಕವಿತಾ: ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಲ್ಲಿಯೂ ತಾನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದೇನೆ, ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಯಿತು. ನಾವು 'ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಕಲಿಕೆ' (ABL) ಕಿಟ್‌ಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದವು. ಇದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು. ಇದು ಮಕ್ಕಳು ಯಾವುದೇ ಒತ್ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಕಲಿಯಲು ನೆರವಾಯಿತು. ಈಗ ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಹೋಲಿಸುವ ಬದಲು, ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮತ್ತು 'ರೀಡಿಂಗ್ ಕಾರ್ನರ್'ಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತ ಚರ್ಚೆ ಮತ್ತು ಸಂವಾದದ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮಿಷ್ಟದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಾರೆ, ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ, ಮಾತಾಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸಹ ನಿಧಾನವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳಗಿನ ಶಾಲಾ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಭೆಯು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿತೆಗಳು, ನಾಟಕಗಳು, ಹಾಡುಗಳು ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಸಹಪಾಠಿಗಳು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮಾತನ್ನು ಗಮನವಿಟ್ಟು ಆಲಿಸುತ್ತಾ, ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 'ಮಕ್ಕಳ ಮೇಳ'ವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿ, ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ಊಟವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದು, ಮಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿ ಮಾರಾಟ

ಮಾಡುವಂತಹ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. ಇದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿತು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಾತಾವರಣದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ.

ಮನೀಶ್: ಕಲಿಕೆ-ಬೋಧನೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯದ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ನೀವು ಹೇಗೆ ನೋಡುತ್ತೀರಿ? ಹಾಗೆಯೇ, ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೀವು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೇನು?

ಕವಿತಾ: ಶಾಲೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮಗುವಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಗತಿ, ನಡವಳಿಕೆ, ಆಸಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗೆ ಅವರ ನಿರಂತರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ. ಯಾವುದೇ ಮಗು ಮಾತನಾಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಗುಂಪು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದರೆ, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಅಥವಾ ಪಾತ್ರಾಭಿನಯದಂತಹ ಸರಳ ಆಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಲು ನಾನು ಪೋಷಕರಿಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಮಕ್ಕಳು ಕಲಿಕಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಅನೇಕ ಪೋಷಕರು ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಚ್ಛತೆಯ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರಮದಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಶಾಲಾ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಆಲಿಸುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಹಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ನಿರಂತರ ಸಂವಾದ ಮತ್ತು ಸಕ್ರಿಯ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ ನಡುವಿನ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸಿದೆ.

ಮನೀಶ್: ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವತ್ತ ನಿಮ್ಮ ಗಮನ ಹೇಗೆ ಹರಿಯಿತು? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ?

ಕವಿತಾ: ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಿನ್ನಡೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ರೂಪಿಸಲು 'ರೀಡಿಂಗ್ ಕಾರ್ನರ್'ನ

(ಓದುವ ಮೂಲೆ) ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಯಿತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆ ತರಲು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಅಜೀಮ್ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ಫೌಂಡೇಷನ್ ವತಿಯಿಂದ ನಡೆದ 'ನಿಪುಣ್ ಮೋಹನ್‌ಪುರಾ' ಅಭಿಯಾನದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ 'ರೀಡಿಂಗ್ ಕಾರ್ನರ್' ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು. 'ರೀಡಿಂಗ್ ಕಾರ್ನರ್' ಎಂಬುದು ಕೇವಲ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಡುವ ಸ್ಥಳವಲ್ಲ; ಬದಲಾಗಿ ಅದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆರಾಮದಾಯಕ, ಸುರಕ್ಷಿತ, ಸಂತಸದಾಯಕ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಓದಲು ಅನುಕೂಲಕರವಾದ ವಾತಾವರಣವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಆಸಕ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಓದಬಹುದು ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ನಮಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಯಿತು.

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಗತ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 'ರೀಡಿಂಗ್ ಕಾರ್ನರ್' ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಕುರಿತು ನಾವು ಶಿಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದೆವು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಸೂಕ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲು ಒಬ್ಬರು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಶಾಲಾ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲೇ 'ಓದುವ ಸಮಯ'ವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸೇರಿಸುವ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದರು. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕರು ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಉಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ತರಗತಿವಾರು ಮೆಟ್ಟುಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ರೀಡಿಂಗ್ ಕಾರ್ನರ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿಡುವಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡರು.

ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತರಗತಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು, ವಿರಾಮದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಓದಲು ಮತ್ತು ಮನೆಗೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತ ಅನುಮತಿ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಂದ ಪುಸ್ತಕದ ಪೂರ್ಣ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ; ಬದಲಾಗಿ "ನೀನು ಏನು ಓದಿದೆ ಮತ್ತು ನಿನಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಏನು ಇಷ್ಟವಾಯಿತು?" ಎಂದು ಸಹಜವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಹಿಂಜರಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿತು. ಇದರಿಂದ ಅವರ ಮೌಖಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಕೌಶಲ ಸುಧಾರಿಸಿತಲ್ಲದೆ, ಕ್ರಮೇಣ ಸ್ವಯಂ-ಓದಿನಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿ ಅವರ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವೂ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಇಂತಹ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಾತಾವರಣದಿಂದಾಗಿ, ಇಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಾವೇ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಓದುತ್ತಾರೆ.

ಮನೀಶ್: ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹರಿದು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ ಅಥವಾ ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನೀವು ಹೇಗೆ ಪರಿಹರಿಸಿದಿರಿ?

ಕವಿತಾ: ನಾವು ದಿನನಿತ್ಯದ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಜೋಪಾನವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದೆವು. ಪುಸ್ತಕಗಳು ಜ್ಞಾನದ ಭಂಡಾರವಾಗಿದ್ದು, ನಾವು ಅವುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಮುನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಪುಟಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸಲು ಉಗುಳು ಹಚ್ಚಬಾರದು, ಪರಸ್ಪರ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು, ಪುಟಗಳನ್ನು ಮಡಚಬಾರದು ಅಥವಾ ಹರಿಯಬಾರದು ಹಾಗೂ ಓದಿದ ನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಗದಿತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಜೋಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆವು.

ಇದರ ಜೊತೆಗೆ, ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೇ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದೆವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ- ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನಿಯತವಾಗಿ ಲೆಕ್ಕವಿಟ್ಟು ಜಮೆ ಮಾಡುವುದು, ಎಣಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಹಾಳಾದ ಅಥವಾ ಹರಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಅಂಟು ಅಥವಾ ಗಮ್-ಟೇಪ್ ಹಚ್ಚಿ ಸರಿಪಡಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಹಿಸಲಾಯಿತು. ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ 'ಪುಸ್ತಕಗಳ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ'ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಶೇಷ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನೂ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಯಿತು.

ಮನೀಶ್: ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಓದುವ-ಬರೆಯುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಿರಿ?

ಕವಿತಾ: ಓದುವ ಮತ್ತು ಬರೆಯುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮತ್ತು ರೀಡಿಂಗ್ ಕಾರ್ನರ್ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಅಂಶಗಳನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಉತ್ತಮ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಆಸಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಾವು ಓದಿದ್ದನ್ನು ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯ-ಗೆಳತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಯಿತು. ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ, ಓದಿದ ಆ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಅವರು ಏನನ್ನು ಕಲಿತರು ಅಥವಾ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡರು ಎಂಬುದನ್ನು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಪದಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಖಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಲಿಖಿತವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಮನೀಶ್: ರೀಡಿಂಗ್ ಕಾರ್ನರ್ ರಚಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಹೇಗಿತ್ತು? ಅದರ ತಯಾರಿಗಾಗಿ ನೀವು ಏನೇನು ಮಾಡಿದಿರಿ?

ಕವಿತಾ: ಒಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕಿಗೆ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಉಸ್ತುವಾರಿ ವಹಿಸಲಾಯಿತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಯಸ್ಸು, ಭಾಷಾ ಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಆಸಕ್ತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು. 1 ಮತ್ತು 2, 3ರಿಂದ 5 ಹಾಗೂ 6ರಿಂದ 8ನೇ ತರಗತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ಸರಳವಾದ ಭಾಷೆ, ಆಕರ್ಷಕ ಚಿತ್ರಗಳು, ರೋಚಕ ಕಥಾವಸ್ತು ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲರೂ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಓದುವ ಮೂಲಕ ಸೂಕ್ತ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಉತ್ತಮ ಪುಸ್ತಕಗಳೆಂದರೆ: ಮಹಾಗಿರಿ, ನನ್ನ-ಮುನ್ನ ಗೀತ್, ತೀನ್ ಪೂಂಟ್ ವಾಲಾ ಚೂಹಾ, ಬಿಲ್ಲಿ, ಕೆ ಗಲೆ ಮೇಂ ಘಂಟಿ ಕೌನ್ ಬಾಂಧೇಗಾ, ಬಸ್ ಕಿ ಸೈರ್ ಇತ್ಯಾದಿ. ದಿನದ ಎರಡನೇ ಅವಧಿಯನ್ನು 'ರೀಡಿಂಗ್ ಕಾರ್ನರ್ ಬೆಲ್' ಎಂದು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಿದ ನಂತರ, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಕುರಿತು ಮಾತುಕತೆ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ವಿಷಯಾಧಾರಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮನೀಶ್: ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು 'ರೀಡಿಂಗ್ ಕಾರ್ನರ್'ನೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆಯಲು ನೀವು ಯಾವ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಿ?

ಕವಿತಾ: ಶಿಕ್ಷಕರ ಸ್ಪಷ್ಟ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ 'ಪ್ರಬಲ್ ರಾಜಸ್ಥಾನ ಅಭಿಯಾನವು' ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ರೀಡಿಂಗ್ ಕಾರ್ನರ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆಯುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಅವರ ಓದುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ - ಬೀಜ್ (ಬೀಜ), ಅಂಕುರ್ (ಮೊಳಕೆ), ಪುಷ್ಪನ್ (ಹೂವು) ಮತ್ತು ಫಲನ್ (ಹಣ್ಣು) ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಉಪಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲಾಯಿತು. ಕೇವಲ ಚಿತ್ರಗಳಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳು, ಕವಿತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರಳ ಭಾಷೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಟ್ಟದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ವಿಭಾಗಗಳಿಂದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ, ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿದರು, ಚಿತ್ರಗಳ ಕುರಿತು ಸಂವಾದ ನಡೆಸಿದರು ಹಾಗೂ ಕಥೆ-ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಓದಿದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕ್ರಮೇಣ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಓದಲು ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆದರು.

ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪುಸ್ತಕಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜೊತೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲೂ ರೀಡಿಂಗ್ ಕಾರ್ನರ್ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಕುರಿತು ಆಸಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕರು ಸಹ ದಿವಾಸಪ್ಪ, ಬಚ್ಚೆ ಕಿ ಭಾಷಾ ಔರ್ ಅಧ್ಯಾಪಕ್, ಬಚ್ಚೋಂ ಕೆ ಲಿಯೇ ಖೀಲ್ ಕ್ರಿಯಾಯೀಂ, ಟೊಟೊ-ಚಾನ್: ದಿ ಲಿಟಲ್ ಗರ್ಲ್ ಆಟ್ ದಿ ವಿಂಡೋ ಅಂತಹ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ಮಕ್ಕಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇಷ್ಟಪಡುವಂತಹ ಇನ್ನು ಹಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ರೀಡಿಂಗ್ ಕಾರ್ನರ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದರು.

ಮನೀಶ್: ಓದುವ-ಬರೆಯುವ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿವೆ?

ಕವಿತಾ: ಈ ಬದಲಾವಣೆಗಾಗಿ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಆಯ್ಕೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಭಾಷಾ ಕೌಶಲದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ತರಲು ಕಥೆ ಮತ್ತು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಓದಿದ ನಂತರ, ಚಿಕ್ಕ ಚೊಕ್ಕ ಸಂವಾದಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಿದೆವು. ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಏನು ಇಷ್ಟವಾಯಿತು, ಯಾವ ಪಾತ್ರ ಇಷ್ಟವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಏಕೆ ಎಂದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೆವು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು ಶುರು ಮಾಡಿದರು. ಕ್ರಮೇಣ ಇದರಿಂದ ಅವರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತಲ್ಲದೇ, ಅವರ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವೂ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು.

ಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಸರಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಕಥೆಗೆ ಹೊಸ ಅಂತ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಹೊಸ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುವುದು, ಓದಿದ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸುವುದು, ಕಥೆಯಲ್ಲಿನ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪಾತ್ರದಂತೆ ನಟಿಸಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ. ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಂತೂ ತಾವು ಓದಿದ ಕಥೆಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ತಾವೇ ಸಣ್ಣ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಹಾಗೂ ಬರೆದದ್ದನ್ನು ಓದಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವರು ಕ್ರಮೇಣ ಸ್ವತಃ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಶುರು ಮಾಡಿದರು, ಅವುಗಳನ್ನು ಮನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಇಚ್ಛೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲೂ ಓದಲು ತೊಡಗಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ, ಓದುವ ಕೌಶಲ, ಭಾಷಾ ಬಳಕೆ, ನಡವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮಗೆ ಇಂದು ಓದಲು ಸಮಯ ಬೇಕು ಎಂದು ತಾವಾಗಿಯೇ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ನೆನಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳ ಹಾಗೂ ವಯಸ್ಕರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಉಪಯುಕ್ತ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಓದುವ ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದಾಗಿ, ರೀಡಿಂಗ್ ಕಾರ್ನರ್‌ನ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಬಳಸುವ ಶಿಕ್ಷಕರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೂ ಸುಧಾರಿಸಿದೆ. ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವರ್ತಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕತೆ-ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸುವ ಹಾಗೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಮನೀಶ್: ಈ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ನೀವು ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು?

ಕವಿತಾ: ಆರಂಭದಲ್ಲಿ, ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆವು; ಕೆಲ ಶಿಕ್ಷಕರು 'ರೀಡಿಂಗ್ ಕಾರ್ನರ್' ಅನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಯಮಿತ ಸಮಯವನ್ನು ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸೀಮಿತ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಉತ್ತಮ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಯೂ ಸವಾಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸವಾಲುಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಶಾಲಾ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಯತೆಯನ್ನು (flexibility)

ತಂದುಕೊಂಡೆವು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ನಂತರ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವಿರಾಮದ ಮೊದಲು ಅಥವಾ ತರಗತಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 10ರಿಂದ 15 ನಿಮಿಷಗಳ 'ಓದುವ ಸಮಯ'ವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆವು. 'ರೀಡಿಂಗ್ ಕಾರ್ನರ್' ಎಂಬುದು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕೆಲಸವಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಹಿಕೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಶಿಕ್ಷಕರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡೆವು.

ಮನೀಶ್: ಶಿಕ್ಷಕರು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುವಷ್ಟು ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನೀವು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದಿರಿ?

ಕವಿತಾ: ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ, ಸಂವಾದ ಮತ್ತು ಸಹಯೋಗದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದೆವು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನಿರ್ಧಾರದಲ್ಲೂ ಶಿಕ್ಷಕರು ತಾವೂ ಭಾಗೀದಾರರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಮೂಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದೆವು. 'ರೀಡಿಂಗ್ ಕಾರ್ನರ್' ಅನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೇಗೆ ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು

ಕೇಳಲಾಯಿತು. ಪುಸ್ತಕಗಳ ಮಟ್ಟವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲು ಒಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕರು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದರೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕರು ದಿನನಿತ್ಯದ ವೇಳಾಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ 15 ನಿಮಿಷಗಳ ಓದುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಲು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಪರಸ್ಪರ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ "ಈ ಉಪಕ್ರಮವು ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯದ್ದಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಇಡೀ ತಂಡದ್ದು" ಎಂಬ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸಂದೇಶ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತಲುಪಿತು.

ಯಾವಾಗ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಮ್ಮತಿಯೊಂದಿಗೆ ರೂಪಿಸಲಾಯಿತೋ, ಆಗ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಶಿಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಕಾಣಿಸಿತು. ಶಿಕ್ಷಕರ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಪುನರಿಸಬೇಕು ಎಂದೂ ಸಹ ನಾವು ಯೋಚಿಸಿದೆವು. ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಭಯ ಅಥವಾ ಹಿಂಜರಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತಹ, ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವೆವೆಂದು ನಾನು ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಹರಿಸಿದೆ. ಹೀಗಾದಾಗಲೇ ಅವರಲ್ಲಿ ಭರವಸೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮುನ್ನ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಮನೀಶ್ ಕಿಶೋರ್ ಅವರು ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಅಜೀಮ್ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ಫೌಂಡೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಆರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು 'ಅಸೋಸಿಯೇಟ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ' ಮೂಲಕ ಅಜೀಮ್ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ಫೌಂಡೇಷನ್ ಸೇರಿದರು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಅವರು ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಗಣಿತ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸಂಪರ್ಕ: manish.kishor@azimpremjifoundation.org

ಅನುವಾದ: ಆಶಾ ಮಹೇಶ್ವರ ಸಿಂಗ್ | ಪರಿಶೀಲನೆ: ಅನುರೂಪ ರವೀಂದ್ರ